

САДРЖАЈ

Назив књиге	Страна
Еванђеље по Матеју.....	1
Еванђеље по Марку.....	35
Еванђеље по Луки.....	57
Еванђеље по Јовану.....	92
Дела апостолска.....	117
Посланица Римљанима.....	148
Прва посланица Коринћанима.....	161
Друга посланица Коринћанима.....	173
Посланица Галаћанима.....	181
Посланица Ефесцима.....	186
Посланица Филипљанима.....	191
Посланица Колошанима.....	194
Прва посланица Солуњанима.....	197
Друга посланица Солуњанима.....	200
Прва посланица Тимотеју.....	202
Друга посланица Тимотеју.....	206
Посланица Титу.....	209
Посланица Филимону.....	211
Посланица Јеврејима.....	212
Посланица Јаковљева.....	222
Прва посланица Петрова.....	226
Друга посланица Петрова.....	230
Прва посланица Јованова.....	233
Друга посланица Јованова.....	237
Трећа посланица Јованова.....	238
Посланица Јудина.....	239
Откривење.....	241

УВОД

Назив Нови завет се вековима користи за збирку текстова, односно књига које сачињавају други део Библије, а следи иза веће збирке књига која се зове Стари завет. Сама реч Библија, у ствари, и долази од грчке речи која значи »књиге«. Реч »завет« је превод појма који заправо значи »савез« или »споразум«. Она се односи на Божје обећање да ће благословити свој народ. Стари завет је збирка текстова о савезу који је Бог склопио с јеврејским народом (Израелом) у време Мојсија. Нови завет је збирка текстова о савезу који је Бог склопио са свим људима који верују у Исуса Христа.

Текстови Старог завета дају приказ великих Божјих дела која је он учинио током свог бављења јеврејским народом и откривају Божји план да преко тог народа благослови цео свет. Ови текстови предкажују и долазак Спаситеља, или »Месије«, кога ће Бог послати да оствари његов план. Текстови Новог завета представљају наставак догађаја описаних у Старом. Они говоре о доласку тог Спаситеља (Исуса Христа) и о значају његовог доласка за читаво човечанство. Стари завет је важан за разумевање Новог завета, јер му обезбеђује неопходну историјску и теолошку позадину, а у Новом завету долази до испуњења Божјег плана спасења започетог у Старом.

СТАРИ ЗАВЕТ

Стари завет је збирка од тридесет девет различитих књига које су написали многи аутори. Оне су углавном написане на хебрејском језику, језику древног Израела. У њима има и неколико делова написаних на арамејском, званичном језику Вавилонског царства. Неки делови Старог завета написани су пре више од три и по хиљаде година, а прву и последњу написану књигу дели више од хиљаду година. У овој збирци се налазе књиге закона, историјске књиге, прозна и поетска дела и учења мудрих људи.

Стари завет се често дели на три главна дела: Закон, Пророке и Света писма. Закон садржи пет књига, које се зову »Пет књига Мојсијевих«. Прва књига се зове Постање, а говори о стварању света, о првом човеку и жени и њиховом првом греху против Бога, о великом потопу и породици коју је Бог спасао за време тог потопа, и о настанку израелског народа, који је Бог изабрао и доделио му посебну улогу.

АВРААМ

Бог је склопио савез са Авраамом, човеком вере, обећавши му да ће га учинити оцем великог народа и да ће њему и његовим потомцима дати земљу Ханан. Авраам је био обрзан у знак прихватања савеза, а обрезање је потом служило као доказ о савезу између Бога и његовог народа. Авраам није знао како ће Бог испунити оно што је обећао, али је веровао Богу, и Бог је тиме био веома задовољан.

Бог је рекао Аврааму да оде из свог дома међу Јеврејима у Месопотамији и одвео га у обећану земљу Ханан (која се још зове и

Палестина). Аврааму се, кад је већ био у дубокој старости, родио син Исаак. Исаак је имао сина Јакова, а Јаков (назван и Израел) дванаест синова и једну кћер. Од ове породице је настао народ Израел, али он никад није заборавио своје племенско порекло. Он је увек о себи говорио као о дванаест племена Израела — потомака дванаест Јаковљевих синова: Рувима, Симеона, Левија, Јуде, Дана, Нефталима, Гада, Асира, Исахара, Завулоне, Јосифа и Венијамина. Три најважнија претка — Авраам, Исаак и Јаков (Израел) — познати су и као »очеви« или »патријарси« Израела.

Авраам је, међутим, био »отац« и на један други начин. Бог је у старом Израелу често позивао одређене људе да буду његови гласноговорници. Ови гласноговорници, или пророци, били су Божји представници међу народом. Преко пророка је Бог израелском народу упућивао прекоре, давао обећања, законе, учења, поуке извучене из догађаја који су се одиграли у прошлости, и упозорења заснована на будућим догађајима. Јеврејин Авраам је први пророк који се помиње у Светом писму.

ИЗРАЕЛ ИЗБАВЉЕН ИЗ РОПСТВА

Јаковљева (Израелова) породица је порасла и бројала је око седамдесет чланова, његових непосредних потомака. Један од његових синова, Јосиф, постао је високи државни службеник у Египту. Времена су била тешка, па су се Јаков и његова породица преселили у Египат, где је хране било у изобиљу, а живот лагоднији. Ово племе Јевреја израсло је у омањи народ, па их је фараон (египатски краљ) учинио робовима. Друга књига Мојсијева, Књига Изласка, говори о томе како је Бог, после четири стотине година, преко пророка Мојсија избавио израелски народ из ропства у Египту и повео их назад у Палестину. Цена слободе је била висока, а морали су да је плате Египћани. Фараон и све египатске породице изгубили су своје прворођене синове пре него што се фараон коначно сложио да Израелце пусти на слободу. Прворођенци су морали да умру како би народ могао да буде ослобођен — и израелски народ се на много начина тога сећао приликом слављења Бога и приношења жртава.

Израелски народ је био спреман за своје путовање у слободу. Опремили су се за бекство из Египта. Свака породица је заклала и испекла јагње, а његовом крвљу су премазали довратак као знак за Бога. На брзину су, без квасца, испекли хлеб и јели. Те ноћи је Божји анђео прошао земљом и, ако на нечијем довратку није било крви јагњета, прворођенац те породице је умирао. Израелски народ је био ослобођен. Али, кад су робови били надомак изласка из Египта, фараон се предомислио. Послао је своју војску да стигне робове Израелце и да их доведе назад, али Бог је спасао свој народ. Раздвојио је Црвено море и кроз њега превео свој народ на другу страну, у слободу, а египатску војску, која им је била за петاما, уништио. Потом је, негде на Арабијском полуострву, на једној планини у Синајској пустињи, Бог склопио посебан савез са овим народом.

МОЈСИЈЕВ ЗАКОН

Божје избављење израелског народа и његов савез с њима на Синају, одвојио је, као нешто посебно, овај народ од свих осталих народа. Овај савез је садржавао обећања и законе за израелски народ. Део овог савеза,

познат као Десет заповести, Бог је написао на две камене плоче и предао их народу. Ове заповести садрже основна начела за онај начин живота који је Бог желео да израелски народ води. Оне се односе на обавезе сваког Израелца према Богу, породици и ближњима.

Десет заповести и остала правила и учења која су дата на Синајској гори постала су позната као »Мојсијев закон« или, једноставно, »Закон«. У Библији, нарочито у Новом завету, ови појмови се помињу када се мисли на првих пет књига Светог писма, а често и на цео Стари завет.

Осим Десет заповести и других правила понашања, Мојсијев закон садржи и прописе о свештеницима, жртвама, слављењу Бога и празницима. Ови прописи се налазе у Трећој књизи Мојсијевој, Књизи левитских закона. По Мојсијевом закону, сви свештеници и њихови помоћници били су из Левијевог племена. Ови помоћници су се звали »левити«, а најважнији свештеник се звао »првосвештеник«.

У Закону се налазе и упутства за подизање Светог шатора (»Божјег боравишта«) или Шатора састанка, места где је израелски народ долазио да слави Бога. Закон садржи и упутства како да се направи или припреми све оно што се користи при слављењу Бога. На тај начин су Израелци били припремљени за подизање Храма, свете грађевине на Сионској гори у Јерусалиму, где ће касније народ ићи да слави Бога. Прописи о жртвама и слављењу Бога терали су људе да увиде да су згрешили један против другог и против Бога. Али они су им, истовремено, отварали пут ка опроштењу и поновном помирењу једног с другим и са Богом. Жртве које су се приносиле утирале су пут бољем разумевању оне жртве коју је Бог припремао да буде принета за цело човечанство.

Закон је садржавао и упутства за слављење празника. Сваки празник је имао одређено значење. Неким празницима су весело обележавани посебни годишњи догађаји; на пример, жетву су обележавали Празник првина, Шавуот (Педесетница или Празник седмица) и Сукот (Празник сеница).

Неки празници су служили као спомен на сва чудесна дела која је Бог учинио за свој народ. Један од таквих празника била је Пасха, када је свака породица наново преживљавала бекство из Египта. Народ је певао хвалоспеве Богу, клало се јагње и припремао обед. Свака чаша вина и сваки залогај хлеба подсећали су људе на оно што је Бог учинио да их спасе мукотрпног и јадног живота у ропству.

Други празници су били крајње озбиљни. Сваке године на Дан помирења, људи су морали да се сете свега оног рђавог што су учинили другима и Богу. То је био дан туге и није се јело. Али, тог дана је првосвештеник приносио посебно прописане жртве да би »покрио« њихове грехе, односно извршио обред помирења за њих.

Савез између Бога и Израела био је веома важан писцима Старог завета. Готово све пророчке књиге и Света писма заснивају се на чињеници да је израелски народ, и сваки појединац у њему, склопио заиста специјалан савез са својим Богом. Звали су га »Божји савез« или само »Савез«. Историјске књиге Старог завета посматрају догађаје кроз призму Савеза: Ако су појединац или народ били верни Богу и Савезу, Бог их је награђивао. Ако су одбацивали Савез, Бог их је кажњавао. Бог је слао пророке да подсећају народ на њихов савез с њим. Израелски песници су радосно певали о чудесним делима која је Бог чинио за оне

који су му послушни, а нарицали над муком и казном које су сналазиле непослушне. Ови писци су своје поимање добра и зла заснивали на учењима из Савеза. А кад су страдавали недужни, песници су свим силама покушавали да докуче зашто је тако.

ИЗРАЕЛСКО КРАЉЕВСТВО

Прича о старом Израелу је прича о народу који одбацује Бога, о Богу који избавља народ, о народу који се поново окреће Богу, па га опет одбацује. Народ је упао у овај зачарани круг одмах пошто је прихватио Божји савез, и то се стално изнова дешавало. Народ се на Синајској гори сложио да следи Бога, а онда се побунио, па су четрдесет година морали да лутају по пустињи. Тек после тога је Мојсијев помоћник Исус Навин увео народ у обећану земљу. После почетног освајања, уследило је делимично насељавање земље Израела. У првих неколико векова након насељавања, народом су управљале локалне вође, такозване судије.

После тога је народ желео да има краља. Први краљ је био Саул. Он није слушао Бога, па је Бог изабрао дечака пастира Давида да буде нови краљ. Дошао је пророк Самуил и излио уље на његову главу, тако га помазавши за краља Израела. Бог је обећао Давиду, који је био из Јудиног племена, да ће будући краљеви Израела бити његови потомци. Давид је освојио град Јерусалим и прогласио га за главни град и место где ће у будућности бити подигнут Храм. Организовао је свештенике, пророке, песнике, музичаре и певаче за службу у Храму. Чак је и он сам написао многе од песама (или псалама), али Бог му није дозволио да подигне Храм.

Кад је Давид остарио и био на самрти, прогласио је свог сина Соломона за краља Израела, опоменувши га да увек следи Бога и да се држи Савеза. Док је био краљ, Соломон је подигао Храм и проширио границе Израела. У то време је Израел био на врхунцу своје славе. Соломон је постао славан, Израел је постао моћан.

ЈУДА И ИЗРАЕЛ — ПОДЕЉЕНО КРАЉЕВСТВО

Кад је Соломон умро, дошло је до грађанског рата, и народ се поделио. Десет племена на северу узело је име Израел, а јужна племена су узела име Јуда. Јуда је остала верна Савезу, а Давидова династија је наставила да влада у Јерусалиму док Вавилонци нису потпуно освојили Јуду, а њен народ одвели у изгнанство.

У северном краљевству (Израелу) измењало се неколико династија, јер се народ није држао Савеза. Краљеви Израела су у неколико наврата мењали своју престоницу, а последња од њих је била Самарија. Да би народ држали у покорности, израелски краљеви су променили начин слављења Бога. Изабрали су нове свештенике и саградили два нова храма: један у Дану (на северној граници Израела), а други у Бетелу (на Израеловој граници с Јудом). Израел и Јуда су водили многе ратове међу собом.

У овом раздобљу грађанског рата и невоља, Бог је Јуди и Израелу слао многе пророке. Неки од ових пророка су били свештеници, а неки сељаци. Неки су били краљевски саветници, а неки су живели много скромније. Многи пророци су записали своја учења или пророштва, а многи нису.

Али, сви су они долазили да проповедају правду, правичност и потребу да се људи за помоћ обрате Богу.

Многи пророци су упозоравали да ће народ бити поражен и расејан ако се људи не окрену Богу. Неки од пророка су имали виђења будуће славе, али и будуће казне. Многи од њих су жељно чекали време када ће доћи нови краљ да влада над израелским краљевством. Неки су у овом краљу видели Давидовог потомка који ће Божји народ увести у ново златно доба. Неки су говорили да ће тај краљ владати заувек над једним вечним краљевством. Неки су га видели као слугу који ће много тога претрпети да би свој народ вратио Богу. Али, сви они су га видели као Месију, као онога кога је Бог помазао (изабрао) да донесе ново доба.

УНИШТЕЊЕ ИЗРАЕЛА И ЈУДЕ

Народ Израела није слушао Божја упозорења, па је 722/721. године п.н.е. Самарија пала пред налетима надирућих Асираца. Народ је одведен из својих домова и расејан широм Асирског царства, заувек одвојен од своје браће и сестара у Јуди. Асирци су онда довели странце да населе Израел. Овим људима је проповедана религија Јуде и Израела, и многи од њих су настојали да се држе Савеза. Они се касније помињу као Самарићани. Асирци су покушали да освоје и Јуду. Многи градови су пали у руке освајача, али Бог је спасао Јерусалим. Поражени асирски краљ се вратио у своју земљу, и онде су га убила два његова сина. Тако је спасена Јуда.

За једно кратко време, народ Јуде се променио. Неко време су слушали Бога, али су и они били коначно поражени и расејани. Вавилонци су постали моћни и освојили су Јуду. Испрва су у заробљеништво одвели само неколико најзначајнијих људи, а онда су се, неколико година касније, 587/586. године п.н.е., вратили да разоре Јерусалим и Храм. Део народа је побегао у Египат, али је већина одведена у робље у Вавилон. Бог је опет послао пророке народу, и народ је почео да слуша. Изгледа да је разарање Храма и Јерусалима утицало на то да се људи заиста промене. Пророци су све више говорили о новом краљу и његовом краљевству. Један од њих, Јеремија, чак је помињао и Нови савез, који неће бити записан на каменим плочама, него у срцу Божјег народа.

ЈЕВРЕЈИ СЕ ВРАЋАЈУ У ПАЛЕСТИНУ

У међувремену, на власт у Медо-Персијском царству долази Кир. Он осваја Вавилон и допушта Јеврејима да се врате у своју отаџбину. Тако су се, после седамдесет година изгнанства, многи становници Јуде вратили кући. Настојали су да обнове своју државу, али Јуда је остала мала и слаба. Народ је поново подигао Храм, иако он није био онако леп као онај који је био подигао Соломон. Многи људи су се истински окренули Богу и почели да проучавају Закон, пророчке књиге и друге свете текстове. Многи су постали писари и правили су копије Светог писма. Људи су почели да се састају суботом, да би заједно учили, молили се и славили Бога. У својим синагогама (местима састанка) проучавали су Свето писмо, и многи су почели да ишчекују долазак Месије.

На Западу, у Грчкој, Александар Велики је освојио власт и убрзо покорио цео свет. Увео је грчки језик, обичаје и културу у многе делове света. Кад је умро, његово краљевство се поделило, а недуго после тога појавило се једно ново царство и покорило велики део тада познатог света, укључујући и Палестину, где је живео народ Јуде.

Нови владаоци, Римљани, често су били окрутни и несмиљени, а Јевреји су били поносити и пркосни. У овим невољним временима многи Јевреји су очекивали да ће Месија доћи још за њиховог живота. Хтели су да над њима владају само Бог и Месија, кога је Бог обећао да ће им послати. Они нису разумели да је Бог наумио да преко Месије спасе свет, него су сматрали да је Божји план да Јевреје спасе од света. Неки Јевреји су се задовољили само тиме да чекају Месију. Али, неки су одлучили да »помогну« Богу. Ови Јевреји су се звали »зелоти«. Зелоти су покушавали да се боре против Римљана, и често су убијали оне Јевреје који су сарађивали с Римљанима.

ЈЕВРЕЈСКЕ РЕЛИГИЈСКЕ ГРУПЕ

До првог века пре нове ере, Јеврејима је Мојсијев закон постао изузетно важан. Људи су проучавали Закон и расправљали о њему. Постојале су разлике у схватању Закона, али многи Јевреји су били спремни да умру за њега. Постојале су три главне религијске групе и у свакој од њих писари (учитељи закона).

Садукеји

Једну групу су чинили садукееји. Њихово име вероватно потиче од Садока, првосвештеника из времена краља Давида. Многи свештеници и људи на власти били су садукееји. За садукееје је у питањима вере био меродаван једино Закон (пет Мојсијевих књига). Закон је много тога рекао о свештеницима и жртвама, али није говорио о животу после смрти. Зато садукееји нису веровали да људи могу да васкрсну.

Фарисеји

Друга група су били фарисеји. Њихово име долази од хебрејске речи која значи »тумачити (објашњавати)« или »одвојити«. Фарисеји су настојали да обичан народ науче Мојсијевом закону и да им га тумаче. Они су веровали да постоји усмено предање које досеже уназад све до Мојсијевог времена. Веровали су да људи сваког поколења могу да тумаче Закон у складу с потребама тог поколења. То је значило да су фарисеји као меродавне могли да прихвате и Пророке и Света писма, па чак и своја сопствена предања, а не само Мојсијев закон. Они су се веома трудили да се држе Закона и својих предања. Због тога су велику пажњу обраћали на то шта једу и шта дотичу, и на прање руку и купање. А веровали су и да ће мртви васкрснути, јер су разумели да многи пророци говоре да ће се то догодити.

Есени

Трећа велика група били су Есени. Многи свештеници у Јерусалиму нису живели онако како је Бог желео да живе. И многе првосвештенике

су били поставили Римљани, па неки од њих нису испуњавали услове прописане Мојсијевим законом. Због тога су Есени сматрали да се Божја служба и приношење жртава у Јерусалиму не обављају на исправан начин, па су отишли да живе у Јудејској пустињи. Основали су заједницу у коју су могли да уђу и да у њој живе само Есени. Есени су постили, молили се и чекали да Бог пошаље Месију и очисти Храм и свештенство.

НОВИ ЗАВЕТ

Бог је почео да остварује свој план. Изабрао је један народ и с њим склопио Савез који ће људе тог народа припремити за разумевање Божје правде и доброте. Преко пророка и песника открио је свој план да успостави савршено духовно »царство«, засновано на новом и бољем Савезу и да тако благослови свет. Овај план ће почети да се остварује када дође обећани Месија, о чијем доласку су веома детаљно говорили пророци. Они су рекли где ће се Месија родити, каква ће особа бити и која дела ће морати да учини. Сада је дошло време да Месија дође и започне раздобље Новог савеза.

Текстови Новог завета описују како је Исус, који је био Христос (то јест »Помазаник«, Месија), објавио и успоставио Нови савез. Они говоре о томе да је овај Нови савез намењен свим људима и описују како су људи у првом веку нове ере реаговали на љубав коју је Бог милостиво понудио и постајали део Новог савеза. Ови текстови дају упутства људима како да живе на овом свету, а описују и Божји обећани благослов испуњеног и смисленог живота овде и благослов живота с њим после смрти.

Нови завет садржи двадесет и седам различитих »књига«, које је написало најмање осам различитих аутора. Сви они су писали на грчком језику, којим се у првом веку говорило у свим деловима тадашњег света. Више од половине Новог завета написала су четворица »апостола«, људи које је Исус изабрао да буду његови специјални представници или помоћници. Тројица од њих, Матеј, Јован и Петар, припадали су дванаесторици Исусових најближих следбеника за време његовог живота на земљи. Четвртог, Павла, Исус је касније изабрао за апостола, објавивши му се у виђењу.

Свака од прве четири књиге, које се зову »еванђеља«, даје приказ живота и смрти Исуса Христа. Уопштено гледано, еванђеља у први план стављају Исусово учење, сврху његовог доласка на земљу и изузетну важност његове смрти, а не историјске чињенице из његовог живота. То се нарочито огледа у четвртој књизи, Еванђељу по Јовану. Прва три еванђеља су веома слична по садржају. У ствари, често се оно што се помиње у једном еванђељу налази и у једном од остала два, или чак у оба. Сваки аутор, међутим, пише за различиту публику и има на уму донекле различит циљ од осталих.

Иза четири еванђеља налазе се Дела апостолска, приказ догађаја после Исусове смрти. У њима се описује како су Исусови следбеници широм света објављивали љубав коју је Бог понудио свим људима и како је објављивање овог »еванђеља« или »радосне вести« довело до тога да велики број људи широм Палестине и римског света прихвати хришћанску веру. Дела апостолска је написао Лука, очевидац великог броја догађаја које је забележио, и аутор трећег еванђеља. Ове његове две

књиге чине логичку целину — Дела апостолска су природан наставак његовог приказа Исусовог живота.

После Дела апостолских долази збирка посланица или писама упућених појединцима или групама хришћана. Ова писма су слали истакнути хришћани, као што су били Павле и Петар, двојица Исусових апостола, а писали су их да помогну људима оног времена да реше проблеме с којима су се суочавали. Њихова сврха је да информишу, исправљају, поучавају и бодре у вери, заједничком животу и животу у свету оне којима су упућене. И не само њих него и све хришћане.

Последња књига Новог завета, Откривење, различита је од свих осталих. У њој се користи крајње симболичан језик, а описују се виђења њеног аутора, апостола Јована. Многи симболи и слике преузети су из Старог завета и могу се најбоље разумети упоређујући их са Старозаветним текстовима. Ова књига уверава хришћане у њихову коначну победу над силама зла помоћу Божје силе и силе Исуса Христа, њиховог вође и помагача.

КЊИГЕ НОВОГ ЗАВЕТА

Еванђеље по Матеју. Матеј је је био један од дванаест Исусових најближих следбеника. Када га је Исус изабрао за свог апостола («посланика»), Матеј је радио као цариник. Његово еванђеље одражава његово јеврејско порекло и интересовања. Чини се да га највише интересује испуњење Старозаветних пророчанстава у Исусовом животу, али окосницу његове књиге ипак чини Исусово учење.

Еванђеље по Марку. Јован Марко је био млади пратилац неколико апостола. Његов стил је сажет и пун акције. За разлику од Матеја и Луке, он се веома мало бави Исусовим учењем. Очигледно је да је он своју књигу написао за Нејевреје и да у први план ставља она Исусова дела која доказују да је Син Божји. Чини се да му је најважније да људи сазнају да је Исус дошао на земљу да би човечанство спасао од последица греха.

Еванђеље по Луки. То је прва од две књиге које је написао један од сапутника апостола Павла. Лука је био образован човек, лекар и надарен писац. Чини се да је добро познавао Марково еванђеље и велики део Матејевог, али он из њих узима само оне делове за које је сигуран да ће бити привлачни и разумљиви Нејеврејима. Њему је више од осталих писаца еванђеља стало да напише сређен приказ Исусовог живота као историјске реалности. Међутим, нагласак није на догађајима из Исусовог живота, него на Исусу као особи пуној љубави и брижности, која је учила људе стварном значењу живота и свим људима нудила помоћ и спасење.

Еванђеље по Јовану. Ово еванђеље је веома различито од остала три, што се види већ из прелепог али дубоког увода. Јован пише о много чему што се не налази у другим еванђељима, а најважније му је да докаже да је Исус Месија (Христос), Син Божји и Спаситељ света.

Дела апостолска. И ову књигу је написао Лука, и она представља наставак његовог еванђеља. Она почиње Исусовим налогом његовим следбеницима да иду по целом свету и да објављују »радосну вест«, поруку о Божјој љубави према човечанству. Исус је хтео да они говоре оно што су сада знали о његовом божанском послању да спасе људе на земљи од последица њихових греха. Лука прати узбудљиво извршавање

овог задатка, усредсређујући се на деловање две главне личности, Петра и Павла, и описује како се хришћанство, од свог скромног почетка у Јерусалиму, брзо проширило у околне крајеве, Јудеју и Самарију, а потом и у најудаљеније делове Римског царства.

Група текстова који следе састоји се од Павлових посланица (писама). Апостол Павле (првобитно Савле) био је образован Јеврејин из Тарса у Киликији (данашња југоисточна Турска), а образовање је стекао у Јерусалиму. Истицао се међу фарисејима и жестоко се супротстављао хришћанском покрету у првим годинама његовог постојања. Али, кад му се Исус појавио у виђењу, Павлов живот се у потпуности изменио. Десетак година касније, Павле је почео навелико да путује и да објављује поруку о Христу. У овом периоду је написао велики број посланица црквама (групама хришћана) и појединцима. Тринаест ових посланица налази се у Новом завету.

Посланица Римљанима је Павлова најдужа и најпотпунија посланица. Већина његових посланица је упућена групама хришћана у градовима у којима је он први проповедао о Христу и основао цркве. Али, кад је писао ову посланицу хришћанима који су живели у Риму, он никад пре није био у том граду. У то време, око 57. године н.е., налазио се у Грчкој. Пошто није могао да путује у Рим као што је желео, своје учење је изнео у овој посланици, која представља брижљиво написан приказ основних истина хришћанске вере.

Прва и Друга посланица Коринћанима су две од неколико посланица које је Павле написао хришћанима у Коринту, граду у јужној Грчкој. Он у првој посланици говори о проблемима који су се појавили међу тамошњим хришћанима и одговара на питања која су му неки од њих поставили. Главне теме су јединство хришћана, брак, блуд, развод, јеврејски обичаји, итд. Од посебног значаја је 13. поглавље, познати Павлов текст о љубави, коју он сматра решењем за све проблеме. Друга посланица је одговор на реакције Коринћана на прву посланицу.

Посланица Галаћанима говори о проблемима једне друге врсте међу хришћанима у Галатији. Тамо је Павле раније објавио хришћанску поруку и основао неколико цркава. После је тамо дошла група јеврејских учитеља и почела да шири идеје које су се веома разликовале од правог учења о Христу. Решење проблема који је настао било је од животне важности јер је он имао погубан утицај на исправан однос човека и Бога. Пошто у то време није могао да отпутује у Галатију, Павле се у својој посланици ухватио у жесток коштац с овим проблемом. Као и његова посланица Римљанима, и ова говори о основним поставкама хришћанске вере, али из другог разлога.

Павле је **Посланицу Ефесцима** написао из тамнице, али се не зна ни када ни где. Тема ове посланице је Божји план да све људе доведе под Христову власт. Павле подстиче хришћане да један с другим живе складно и у потпуној преданости ономе што је Бог за њих припремио.

Павле је и **Посланицу Филипљанима** написао у тамници, вероватно у Риму. Он се у то време суочавао са многим невољама, али се уздао у Бога па је и ова посланица пуна поуздања и радости, а написао ју је да охрабри хришћане у Филипима и да им захвали за новчану помоћ коју су му послали.

Посланица Колошанима говори о Павловом супротстављању лажним учењима која су мучила цркву у Колоси, граду у Малој Азији (данашња Турска). Ова посланица је у неким деловима слична посланици Ефесцима, а у њој Павле даје практичне савете за живот какав би хришћани требало да воде.

Прва и Друга посланица Солуњанима су вероватно биле једне од Павлових најранијих посланица. На свом првом путовању у Македонију (северна Грчка), Павле је Солуњанима пренео хришћанску поруку. Многи су поверовали, али Павле је ускоро морао да оде оданде. Зато им је он писао да их охрабри у њиховој новој вери. Он им у овим посланицама пише и о неким стварима које они нису разумели, нарочито о Христовом поновном доласку.

Прва и Друга посланица Тимотеју и Посланица Титу написане су пред крај Павловог живота двојници његових блиских пратилаца. Павле је био оставио Тимотеја у Ефесу, а Тита на Криту да разреше проблеме везане за организовање и функционисање тамошњих цркава и да им помогну у њиховом осамостаљивању. У првој посланици Тимотеју и оној Титу, Павле даје смернице за избор вођа и упутства за решавање различитих проблема и ситуација. Друга посланица Тимотеју, коју је Павле написао док је био у тамници и осећао да му се примиче крај, веома је личне природе. Пуна је савета и охрабрења којима Павле подстиче Тимотеја да следи пример његове вере, храбрости и истрајности.

Посланица Филимону је кратко писмо које је Павле написао у исто време кад и Посланицу Колошанима. Филимон, хришћанин из Колосе, био је господар одбеглог роба Онисима, који је под Павловим утицајем постао хришћанин. Ова посланица је молба Филимону да опрости Онисиму и да га прими назад.

Поред Павлових посланица, у Новом завету се налази још осам посланица које су написали други Исусови следбеници. Не зна се ко је писац **Посланице Јеврејима**, али је јасно да је она написана Јеврејима који су поверовали у Христа, а који су били у опасности да се окрену од те своје вере. Ова посланица је написана с циљем да охрабри ове хришћане и да оснажи њихову веру. Писац истиче Христову узвишеност над свим другим бићима и особама и предност вечног свештеништва Исуса Христа и »бољег савеза« над Старозаветним свештенством и »првим савезом«. Посланица завршава поруком хришћанима да се уздају у Бога и да живе за њега.

Кад се говори о **Посланици Јаковљевој**, готово увек се користи израз »практична упутства«. Ову посланицу је написао Јаков, Божји и Исусов »слуга«, за кога неки мисле да је био један од Исусове браће. Његово јеврејско порекло јасно избија из његовог учења о правичности и правди, помагању сиромасима, пријатељству са светом, мудрости, уздржљивости, невољама и искушењима, извршавању и слушању, вери и делима. Он такође подстиче људе да се моле и да буду стрпљиви.

Прву и Другу посланицу Петрову написао је апостол Петар хришћанима који су живели на разним местима. Он им говори о њиховој живој нади и њиховом стварном дому на небу. Због тешких времена у којима живе, Петар их уверава да их Бог није оставио и да ће им због њихових страдања бити боље. Он их подсећа да их је Бог благословио и да

им је кроз Исуса Христа опростио грехе, а они на то треба да узврате исправним животом. У другој посланици апостол се обрачунава са лажним учитељима, говори о истинском знању и другом Христовом доласку.

Прву, Другу и Трећу посланицу Јованову написао је апостол Јован. Његове посланице љубави уверавају вернике да ће их Бог увек прихватити. Јован говори о томе да људи своју љубав показују Богу волећи људе око себе и чинећи оно што Бог тражи од њих. Друга и трећа посланица моле хришћане да се међусобно воле и дају упозорења против лажних учитеља и безбожног понашања.

Писац **Посланице Јудине** је Јаковљев брат и, вероватно, један од Исусове браће. Ова посланица подстиче на верност и обрачунава се са смутљивцима и лажним учитељима.

Откривење апостола Јована различито је од свих осталих књига Новог завета. У овој књизи Јован користи изразито фигуративан и симболичан језик да би описао виђење које је имао. Многе симболи и слике преузети су из Старог завета па се најбоље могу разумети у поређењу са Старозаветним текстовима. Ова књига уверава хришћане у коначну победу над силама зла помоћу Божје силе и силе Исуса Христа, њиховог вође и помагача.

НОВИ ЗАВЕТ И САВРЕМЕНИ ЧИТАЛАЦ

Данашњи читалац Библије треба да има на уму да су ове књиге написане пре неколико хиљада година, за људе који су живели у потпуно различитом културном окружењу од нашег. Уопштено гледано, ови текстови стављају нагласак на начела која су универзално истинита, иако се многи од историјских приказа, илустрација које се користе и појава које се помињу могу разумети тек уз извесно познавање времена и културе у којој су живели. На пример, Исус је испричао причу о човеку који сеје на њиви на којој постоје различите врсте тла. Данашњи читалац можда не зна ништа о таквим врстама тла, али поука коју Исус извлачи из овог примера односи се на људе у сваком времену и на сваком месту.

Свет Библије се савременом читаоцу може учинити чудан. Обичаји, ставови, начин говора, све му то може изгледати страном. Једино је разумно све то процењивати на основу стандарда оног времена и простора, а не на основу данашњих стандарда. Такође је важно напоменути да Библија није написана као научна књига, него превасходно зато да опише историјске догађаје и истакне њихов значај за човечанство. Њено учење се састоји од универзалних истина које су ван домашаја науке. Она остаје актуелна чак и у овом времену, зато што говори о човековим основним духовним потребама, које се никад не мењају.

Ко год објективно чита Библију, може да очекује да ће извући велику корист. Стећи ће знање о историји и култури старог света. Сазнаће о животу и учењу Исуса Христа и шта значи бити његов следбеник. Упознаће неке основне духовне вредности и, на основу практичних примера, научити како да води динамичан, радошћу испуњен живот. Наћи ће одговоре на најтежа животна питања. Постоје, дакле, многи ваљани разлози за читање ове књиге, и ко год је буде читао отвореног и радозналост ума, вероватно ће открити сврху коју је Бог наменио његовом животу.

License Agreement for Bible Texts

World Bible Translation Center

Last Updated: September 21, 2006

Copyright © 2006 by World Bible Translation Center

All rights reserved.

These Scriptures:

- Are copyrighted by World Bible Translation Center.
- Are not public domain.
- May not be altered or modified in any form.
- May not be sold or offered for sale in any form.
- May not be used for commercial purposes (including, but not limited to, use in advertising or Web banners used for the purpose of selling online ad space).
- May be distributed without modification in electronic form for non-commercial use. However, they may not be hosted on any kind of server (including a Web or ftp server) without written permission. A copy of this license (without modification) must also be included.
- May be quoted for any purpose, up to 1,000 verses, without written permission. However, the extent of quotation must not comprise a complete book nor should it amount to more than 50% of the work in which it is quoted. A copyright notice must appear on the title or copyright page using this pattern: "Taken from the HOLY BIBLE: EASY-TO-READ VERSION™ © 2006 by World Bible Translation Center, Inc. and used by permission." If the text quoted is from one of WBTC's non-English versions, the printed title of the actual text quoted will be substituted for "HOLY BIBLE: EASY-TO-READ VERSION™." The copyright notice must appear in English or be translated into another language. When quotations from WBTC's text are used in non-saleable media, such as church bulletins, orders of service, posters, transparencies or similar media, a complete copyright notice is not required, but the initials of the version (such as "ERV" for the Easy-to-Read Version™ in English) must appear at the end of each quotation.

Any use of these Scriptures other than those listed above is prohibited. For additional rights and permission for usage, such as the use of WBTC's text on a Web site, or for clarification of any of the above, please contact World Bible Translation Center in writing or by email at distribution@wbtc.com.

World Bible Translation Center

P.O. Box 820648

Fort Worth, Texas 76182, USA

Telephone: 1-817-595-1664

Toll-Free in US: 1-888-54-BIBLE

E-mail: info@wbtc.com

WBTC's web site – World Bible Translation Center's web site: <http://www.wbtc.org>

Order online – To order a copy of our texts online, go to: <http://www.wbtc.org>

Current license agreement – This license is subject to change without notice. The current license can be found at: <http://www.wbtc.org/downloads/biblelicense.htm>

Trouble viewing this file – If the text in this document does not display correctly, use Adobe Acrobat Reader 5.0 or higher. Download Adobe Acrobat Reader from: <http://www.adobe.com/products/acrobat/readstep2.html>

Viewing Chinese or Korean PDFs – To view the Chinese or Korean PDFs, it may be necessary to download the Chinese Simplified or Korean font pack from Adobe. Download the font packs from: <http://www.adobe.com/products/acrobat/acrrasianfontpack.html>